

شیوه‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی - دوره پژوهشی (طرح پژوهش‌یار)

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۱-۱-۲، ۲-۱-۲، ۳-۱-۲، ۴-۱-۲ و ۲-۱-۳ «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» (مصوب شورای انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱۱)، بند «الف» ماده ۹۴، بند «ب» ماده ۹۶ و بند «الف» ماده ۹۷ «قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»، به استناد تبصره ماده ۳ و ماده ۴ «آیین‌نامه شناسایی، رشد و تعالی صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان در مسیر نخبگی» (موضوع مصوبه هیئت‌امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰) و با هدف حمایت از تحصیل و فعالیت‌های علمی، پژوهشی و تحقیقاتی دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی در سال‌های سوم و چهارم تحصیل، این شیوه‌نامه تدوین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱: تعاریف‌ها

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آن‌ها می‌شود:

الف. «بنیاد ملی»: بنیاد ملی نخبگان؛

ب. «بنیاد استانی»: هر یک از بنیادهای نخبگان استان‌های کشور؛

ج. «معاونت آینده‌سازان»: معاونت مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی و «معاون آینده‌سازان»: معاون مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی؛

د. «وزارت علوم»: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

هـ. «مؤسسه علمی»: هر یک از دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور که مطابق ضوابط وزارت علوم، مشغول فعالیت هستند؛

و. «طرح»: طرح حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی - دوره پژوهشی (طرح پژوهش‌یار)؛

ز. «سنووات مجاز»: سال‌های سوم تا چهارم تحصیل در دوره دکتری تخصصی ناپیوسته و سال‌های نهم و دهم تحصیل در دوره دکتری تخصصی پیوسته؛

ح. «برگزیده»: هر یک از دانشجویان حائزان شرایط موضوع ماده ۳ این شیوه‌نامه که برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح پذیرفته می‌شوند.

ماده ۲: اهداف

- حمایت از دانشجویان مستعد سال سوم و چهارم دوره دکتری تخصصی به منظور نیل به اهداف زیر صورت می‌پذیرد:
- الف. ترغیب دانشجویان دوره دکتری تخصصی برای اتمام دوره تحصیلی در زمان مجاز؛
- ب. زمینه‌سازی برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی در سال‌های سوم و چهارم مقطع دکتری تخصصی؛
- ج. زمینه‌سازی برای افزایش سهم کشور در برون‌دادهای علمی و پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی و نیز تعامل فعال و اثربخش با فضای علمی بین‌المللی، به‌منظور دستیابی به مرجعیت علمی در جهان؛
- د. تلاش برای دستیابی کشور به جایگاه شایسته در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی؛
- هـ. برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار کشور در بلندمدت با توانمندسازی دانشجویان مستعد دوره دکتری و زمینه‌سازی برای توسعه اثرگذاری آنان در کشور؛

ماده ۳: حائزان شرایط

هر یک از دانشجویان سال سوم دوره «دکتری تخصصی» که در سنوات مجاز تحصیلی به‌صورت تمام‌وقت مشغول به تحصیل در یکی از مؤسسه‌های علمی باشند، در صورت دارا بودن تمامی شرایط بندهای ذیل، امکان ثبت درخواست برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح را نیز دارند:

- ۱-۳. اشتغال به تحصیل در نیم‌سال پنجم تحصیل در دوره دکتری تخصصی؛
- ۲-۳. قبولی در آزمون جامع تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی؛
- ۳-۳. دارا بودن حداقل میانگین نمرات تحصیلی ۱۸ در دوره دکتری تخصصی؛
- ۴-۳. عدم اشتغال به کار خارج از دانشگاه؛
- ۵-۳. احراز شرایط «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)»، مطابق مقررات ذی‌ربط در بنیاد ملی، دست‌کم به مدت دو سال؛
- ۶-۳. تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری تا پایان نیم‌سال پنجم تحصیلی.

تبصره ۱: اولویت انتخاب برگزیدگان از میان حائزان شرایط بر مبنای سقف تعداد برگزیدگان، به ترتیب، بر اساس دارا بودن بیشترین سابقه برگزیدگی در «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» (بند ۳-۵) و دارا بودن بالاترین میانگین امتیاز حاصل از طرح مذکور در چهار سال اخیر برگزیدگی است.

تبصره ۲: سقف تعداد برگزیدگان طرح و تسهیلات اعطایی به آنان در هر سال از سوی قائم مقام بنیاد ملی تعیین می‌شود.

ماده ۴: تسهیلات اعطایی

۴-۱. حائزان شرایط، از آغاز نیم سال پنجم تحصیل، امکان دریافت وام قرض الحسنه (بدون سود) تا حداکثر پایان نیم سال هشتم تحصیلی را خواهند داشت که در بازه های زمانی سه ماهه به حساب آنان واریز می شود.

۴-۲. برگزیدگان طرح، علاوه بر تسهیلات بند ۴-۱، صرفاً یک بار در دوره مشمولیت، امکان بهره مندی از تسهیلات موردی طرح «توسعه فعالیت های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» بنیاد ملی، مطابق «جدول پشتیبانی از دانشجویان دوره دکتری» (جدول شماره ۴ شیوه نامه طرح مذکور) را به غیر از «اعتبار دستیاری و همکاری دانشجویی» خواهند داشت.

تبصره ۱: برگزیدگان طرح پژوهش یار در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ (مطابق مقررات مرتبط در بنیاد ملی در همان سال تحصیلی) نیز در سال دوم مشمولیت، مطابق مفاد این شیوه نامه از تسهیلات ذی ربط بهره مند خواهند شد.

تبصره ۲: اعطای تسهیلات این ماده صرفاً پس از تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری برگزیده حداکثر تا پایان نیم سال پنجم تحصیلی صورت می پذیرد.

تبصره ۳: برگزیدگان طرح، امکان بهره مندی از تسهیلات این طرح را در حین استفاده از مرخصی تحصیلی ندارند. پس از اتمام مرخصی تحصیلی، در صورت مرخصی بدون احتساب در سنوات مجاز تحصیلی، امکان ثبت درخواست جهت بهره مندی از تسهیلات برای برگزیدگان وجود دارد.

تبصره ۴: در صورت دفاع موفقیت آمیز از رساله دکتری، انصراف (یا اخراج) برگزیده، اتمام سنوات مجاز تحصیلی، عملکرد نامطلوب در دوره تحصیلی، عدم رعایت تعهدات مندرج در قراردادهای منعقد شده میان مشمولان و بنیاد ملی، احراز اشتغال تمام وقت یا پاره وقت (به استثنای فعالیت در طرح ها/ قراردادهای پژوهشی دانشگاه) و سایر موارد مشابه به تشخیص معاونت آینده سازان، در هر زمان اعطای تسهیلات به برگزیده متوقف خواهد شد و برگزیده موظف است نسبت به بازپرداخت تسهیلات دریافتی مطابق شرایط مندرج در ماده ۵ اقدام نماید.

تبصره ۵: برگزیدگان طرح، امکان بهره مندی از تسهیلات طرح های «حمایت از جذب استعداد های برتر در رشته های اولویت دار کشور» و «شناسایی، رشد و تعالی صاحبان استعداد های برتر هنری (طرح زنده یاد استاد فرشچیان)» بنیاد ملی را به صورت همزمان نخواهند داشت.

ماده ۵: بازپرداخت تسهیلات

- ۱-۵. در صورت احراز تمام شرایط زیر، تسهیلات اعطایی بند ۴-۱، بدون بازپرداخت (بلاعوض) لحاظ خواهد شد:
- الف. دفاع موفقیت آمیز از رساله دکتری حداکثر تا پایان نیم سال دهم تحصیلی؛
- ب. انتشار دست کم دو مقاله پژوهشی مستخرج از رساله دکتری در نشریات معتبر بین المللی در چارک اول SJR (برای رشته های علوم انسانی، هنر و معماری در نشریات معتبر ملی در چارک اول ISC نیز قابل قبول است) تا پایان نیم سال هشتم تحصیلی.
- تبصره ۱:** مهلت برگزیده برای انتشار مقاله دوم (مطابق با شرایط مذکور)، تا شش ماه پس از پایان نیم سال هشتم تحصیلی نیز قابل تمدید است.
- ۲-۵. در صورتی که برگزیده موفق به احراز شرایط ذکر شده در بند «۵-۱» این ماده نشود، بازپرداخت تسهیلات پس از فراغت از تحصیل، بعد از یک دوره تنفس (مهلت تا سررسید اولین قسط) با اقساط ماهیانه طی هجده ماه انجام می شود. به ازای احراز هر یک از شرایط ذیل، شش ماه به دوره تنفس اضافه می شود؛ به طوری که:
- الف. در صورت عدم احراز هیچ یک از شرایط، بازپرداخت تسهیلات ظرف شش ماه پس از فراغت از تحصیل انجام خواهد شد.
- ب. در صورت احراز صرفاً یکی از شرایط، مدت بازپرداخت به دوازده ماه پس از فراغت از تحصیل تمدید می گردد.
- تبصره ۲:** در صورتی که زمان دفاع موفق از رساله دکتری زودتر از پایان نیم سال دهم تحصیل باشد، به همان میزان به دوره تنفس بازپرداخت تسهیلات اضافه خواهد شد.
- تبصره ۳:** در صورت عدم دفاع موفق از رساله دکتری تا انتهای نیم سال دهم تحصیل از سوی برگزیده، بازپرداخت وام از ابتدای نیم سال یازدهم تحصیل با اقساط ماهیانه طی هجده ماه ضروری است.
- تبصره ۴:** دریافت دانشنامه منوط به تسویه حساب تسهیلات دریافتی می باشد.

ماده ۶: فرایند اجرا

- برای اجرای مفاد این شیوه نامه، گام های زیر طی می شود:
- ۱-۶. قائم مقام بنیاد ملی، سقف تعداد برگزیدگان در هر سال و سقف ریالی وام قرض الحسنه (بدون سود) در هر ماه را تعیین می کند.
- ۲-۶. معاونت آینده سازان، زمان بندی فراخوان، سازوکارهای ثبت درخواست حائزان شرایط، بررسی درخواست ها و اعلام نتایج را به بنیادهای استانی اعلام می کند.
- ۳-۶. هر یک از بنیادهای استانی، موارد لازم از قبیل زمان بندی ثبت نام و مقررات را به مؤسسه های علمی استان متبوع اعلام می کند تا موارد مذکور، با روش های مقتضی، به دانشجویان اطلاع رسانی شود.
- ۴-۶. پس از اطلاع رسانی فراخوان به جامعه مخاطب از سوی مؤسسه های علمی، هر یک از دانشجویان حائز شرایط (مطابق ماده ۳ شیوه نامه)، با بارگذاری سوابق و مستندات مرتبط، درخواست خود برای بهره مندی از تسهیلات این طرح را در سامانه اطلاعاتی بنیاد ملی (سامانه سینا) ثبت می کنند.

تبصره: چنانچه در هر مرحله از بررسی ها مشخص شود متقاضی اطلاعاتی خلاف واقع را به بنیاد ملی یا بنیاد استانی ارائه کرده است، علاوه بر محرومیت از تسهیلات این شیوه نامه، از سایر تسهیلات و حمایت های بنیاد ملی، محروم و عدم صداقت وی به مراجع ذی ربط اعلام می شود و حق پیگیری موضوع به صورت حقوقی نیز برای بنیاد ملی محفوظ خواهد بود. تشخیص مصادیق مربوط به این بند، بر عهده معاونت آینده سازان است.

۵-۶. بنیادهای استانی، پرونده های متقاضیان استان ذی ربط را بررسی می کنند.

۶-۶. معاونت آینده سازان، با بررسی فرایند اجرا شده، فهرست نهایی برگزیدگان را تعیین می کند.

۷-۶. بنیادهای استانی، بر اساس مفاد این شیوه نامه، درخواست برگزیدگان برای بهره مندی از تسهیلات را بررسی و در صورت تأیید، به معاونت آینده سازان ارسال می کند.

۸-۶. بنیاد ملی، تسهیلات را مطابق ماده ۴ شیوه نامه به برگزیدگان اعطا می کند.

ماده ۷: نظارت و ارزیابی

۱-۷. بنیادهای استانی، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه در مؤسسه های علمی استان محل تحصیل برگزیدگان و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارند و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه نامه در مؤسسه های علمی استان خود را به معاونت آینده سازان ارسال کنند.

۲-۷. معاونت آینده سازان، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارد و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه نامه را به قائم مقام بنیاد ارسال کند.

ماده ۸: تفسیر مفاد و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه نامه، بر عهده معاونت آینده سازان و تشخیص و تصمیم گیری در مواردی که به تشخیص معاونت آینده سازان، موارد خاص شناخته می شوند، با قائم مقام بنیاد ملی است.

ماده ۹: تصویب و اجرا

این شیوه نامه مشتمل بر یک مقدمه، نه ماده و دوازده تبصره در تاریخ ۱۴۰۴/۷/۲۳ به تصویب قائم مقام بنیاد ملی رسید و جایگزین شیوه نامه «حمایت از دانشجویان مستعد تمام وقت دوره دکتری تخصصی (طرح پژوهش یار)» (موضوع ابلاغیه شماره ۵/۸۱۷۶۱/د مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۳) می شود و اجرای آن در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ لازم است.

سعید خدایگان

قائم مقام